

**"A magyar nyelv tanítására
különös gond fordítandó."
KAZINCZY**

FELADATLAP
az
"ÉDES ANYANYELVUNK"
nyelvhasználati verseny országos döntőjére
gimnazista versenyzők
számára

Sátoraljaújhely
2003.

1. Petőfi Sándor így méltatja Rákóczit:

Hazánk szentje, szabadság vezére,
Sötét éjben fényes csillagunk,
Oh Rákóczi, kinek emlékére
Lángolunk és sírva fakadunk!

Helyettesítse a lángolunk igét saját elképzelése szerint!

.....

2. Állapítsa meg, milyen szófajúak az idézet aláhúzott szavai!

Deák Ferenc szerint a politikai pártok jobban gyűlölték egymást, mint amennyire a hazát szerették.

- a.)
- b.)
- c.)
- d.)

3. Milyen toldalékokat talál az idézet megjelölt szavainak végén?

Engem életem legelső emlékezetei Újhelyhez csatolnak,
A szülőföldhöz ragaszkodás édességével. /Kossuth Lajos/

- a.)
- b.)
- c.)
- d.)

4. Értelmezze a példamondat aláhúzott szavait!

A jég térfogati tágulása okozza a kőzetek mállását.

- a.) térfogat:
- b.) tágulás:
- c.) kőzet:
- d.) mállás:

5. Mivel jellemezhetők a Föld alább felsorolt kincsei?

- a.) arany:
-
- b.) gyémánt:
-
- c.) igazgyöngy:
-
- d.) borostyánkő:

.....
6. Milyen jelentéskülönbséget tudunk kifejezni a kétféle írásformával?

- a.) vizespohár - vizes pohár
- b.) kőbánya - Kőbánya

- a.)
- b.)

7. Helyettesítse megfelelő rokon értelmű igével a példamondatokban ismétlődő állítmányt!

Megvan az elveszett tollam.
Hátul megvan a tartalomjegyzék.
Már megvan a házi feladatom.

- a.)
- b.)
- c.)

8. Milyen nyelvi rétegben használatosak a példamondatban aláhúzott szerkezetek?

A nemzeti vagyon három fő összetevőből áll:
újratermelhető javakból, nem újratermelhető javakból és financiális vagyonból.

.....
9. Fejezze ki egyetlen szóval a következő meghatározást!

Az emberiség vagy valamely nép, nemzet életében lezajlott események sorozata vagy ennek a folyamatnak egy szakasza, illetőleg ezeknek leírása.

.....
10. Határozza meg lehetőleg pontosan, milyen műfaj az anekdota!

.....
11. Írja le magyar szavakkal a példamondatban szereplő két idegen szót!

Gyakran felmerül a kérdés a műemlékvédelemben: restaurálni vagy konzerválni kell egy műtárgyat?

- a.)

b.)

12. Értékelje stílusértékük szempontjából a példamondatokban szereplő állítmányokat!

A családom meglepetést szerzett.

A szomszédom meglepetést okozott.

A szónok meglepetést keltett.

a.)

b.)

c.)

13. Írja körül megfelelő mai szavakkal a példamondatokban előforduló aláhúzott régies szavakat!

A Szigetközben lévő Hédervár urai között volt nádor és bán.

A kurucok a végvári harcokban részt vett vitézekből verbulálódtak.

a.)

b.)

c.)

14. Pótolja hiányzó írásjeleket a következő tagolatlan szövegben!

Mi az egység ha mindannyian egyet akarunk ha mindannyian másképpen is akarjuk azt az egyet már akkor is egység az a különböző felfogás vitát virágnak s a vita felismerések és tisztázások gyümölcseit érleli csak jóindulat kell hozzá és megértés egymás irányában tudni és megérteni azt hogy az is jót akar aki másképpen akarja a jót mint én

/Was Albert/

15. Jelölje a Beszélni nehéz rádióműsor megfejtésében alkalmazott módon a példamondat hangsúlyait és szüneteit !

"A virágot nem elég elültetni, hanem továbbra is gondozni kell; sőt - ha betegség támadja meg - akár ápolni is."

16. Elemezze a megadott példamondatokat a tagmondatok fajtája és viszonya szerint!

a.) A harang rövidesen a Balaton minden pontjáról látható lesz, mert 2003-ban elkészül a húsz méter magas harangláb, és a harangot lézerfényvel világítják meg.

b.) Minden korban akadnak olyan feltalálók, akikről túlzás nélkül állíthatjuk, hogy találmányukkal előrébb vitték a világot.

c.) Villamoson utazni különleges élmény, ha észrevesszük azt a hangulatot, amelyet ez a jármű áraszt.

d.) A történelemkönyvekben Rákóczi-szabadságharcokként emlegetett nyolc esztendő része annak a nemzeti mozgalomnak, amely a török kor elmúltával bontakozott ki, és kulturális hatását tekintve még ma is elevenen él nemcsak a magyarság, hanem több szomszédos nép emlékezetében is.

- a.)
- b.)
- c.)
- d.)

17. Mi a hiba nyelvhelyességi szempontból a megadott példamondatokban? Javítsa is őket!

- a.) A rendkívüli házbizottság ülése elhúzódott.
- b.) Igazi csapatként ért révbbe az egységét állandóan demonstráló hölgykoszorú.
- c.) A film bemutatja a további terveket, amely lehetővé teszi a különleges látvány létrehozását.
- d.) Az építkezéshez máig nincs beruházási engedély.

- a.)
- b.)
- c.)
- d.)

18. Állapítsa meg, milyen műfajba sorolhatók a megadott szövegrészek! Válaszát röviden indokolja is!

- a.) Nem számít ritkaságnak a magyar kedvezménytörvény a régióban, ugyanis szomszédaink zöme hasonló jogszabályokkal támogatja kisebbségben élő nemzetársait.
- b.) A népről nem azért beszélek, mert a népből eredtem. Abból, hogy mondandóm parciális, nem következik, hogy igazságom is az.
- c.) A magyar szólástár nemcsak kézikönyv, hanem kultúrtörténeti összegezés is. Benne fellelhető múlt és jelen nyelvi képgyűjteménye. Benne van mindaz, amitől a magyar nyelv szép, érdekes, változatos és izgalmas, s nemcsak a magyar nyelv, hanem az a nemzet is, amely ezeket a képeket megalkotta.

- a.)
.....
- b.)
.....
- c.)
.....

19. Írjon egy rövid beszámolót a tanévnyitó ünnepélyről!

20. Fogalmazzon egy rövid levelet a diákönkormányzat nevében települése polgármesterének, amelyben anyagi támogatást kér a téli sítábor költségeihez.